

Locuinti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morarilor Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literarin, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Preliulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „
Pentru Romanii :
pre an intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a
„ 6 lune . . . 20 „ „ „ = 8 „ „ „
„ 3 „ . . . 10 „ „ „ = 4 „ „ „
Pentru inseritiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicate
une separatu. In Loculu deschisi,
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costâ 10 cr.

Pest'a, 23/11 sept. 1869.

Fiindu că constituționalismulu in Austro-Magiari'a este numai vorbă gola, precum avuramu ocaziune a o spune mai de multe ori; fiindu că natiunile d'in Austri'a au fostu imbetate pururea cu apa rece, de la Schmerling pana la Belcredi si de la Belcredi pana la Beust-Andrássy; fiindu că in Austri'a principiile de dreptate nu s'au aplicatu nece-una-data dupa natur'a acestui imperiu poliglotu, ci singuru persoanele au jocat unu rolu prin intrigele, aventurile si prin politic'a loru mascata; noi nu trebuie să dâmu nece una insemnatate failmelor că, pentru esemplu, Beust se va retrage in vietia privata dupa sosirea sa d'in Elveti'a, că cancelariulu imperiale si ceia-l-alti membri ai ministeriului nu sunt in contielegere, că ministeriulu pentru esterne nu mai are unu firu conducatoriu in politic'a sa de la morbulu lui Napoleonu in coce si că curtea de Vien'a este forte ingrigită de periclele ce politic'a anti-prusesca a lui Beust ar' potè aduce imperiului. Totu atâtu-a pretiu; vomu pune si pre alte vorbe, că adevă Beust s'a convinsu de putien'a garantia a unei aliantie cu Napoleonu si că scopulu caletoriei sale a fostu de a-si cercă aliati nooi séu celu putieniu de a inlatură antipatiile contr'a Austriei. Cu aceste seiri este in legatura si telegramulu diurnalulu „Presse“, dupa care baronulu Werther ar' fi denumitu ambasadoru alu Prusiei in Parisu si că succesoriulu lui in Vien'a va fi principele Reuss.

Noi Romanii, cari suntemu numai nicee privitori pasivi la tote ce se intempla in giurulu nostru si la tote ce se facu „de nobis sine nobis“, nu potemu decâtu să dîcemu: Mergeti si voi veniture, ca antecesorii vostri, că-ci suntemu satii de binele ce ni-ati adusu. Er' celoru ce voru persiste inea a ne ameti cu cuvinte insielatorie si a ne tiranisă cu puterea loru discretiunaria, să li cautămu aspru in ochi si să li aducemu a minte, că: *ap'a trece, petrele remanu.*

Cine ar' fi crediutu, că Austri'a-Magiari'a va deveni asiè curendu amica Prusiei? Asemene seiri se sustieniu inse asta-di. Dupa lovitur'a de morte ce Prusia dède Austriei in 1866; dupa atâtea lupte diplomatice ce se continuara cu inversiunarea cea mai mare pana in diu'a de asta-di intre ambele staturi; dupa atâtea batu-jocure ce si-impartiau in modu reciproc Beust si Bismark si diurnalele loru oficiali si oficiose; asta-di se bucina apropiare de ambe părțile, asta-di se intoneza amicitia si bunavointia de ambe părțile, asta-di vienesii si pestanii saluta pre cei d'in Berlinu. Asiè să fia ore? Acést'a se pote, că-ci cine scie a câte a ora este acuma justa cu privire la politic'a interna si externa a Austriei dical'a: Omnia iam fiunt, fieri quae posse negabam? Cine nu vede acuma, că natiunile austriace sunt considerate de turme, cari au a fi supuse orbisii stapaniloru loru, cari au de a urmă patimeloru loru, fără de vr'unu scopu, fără de vr'una missiune?

Numai una contielegere sincera intre tote elementele Austriei ar' potè pune capetu astutiei nemtiesci, carea ne sacrifică si ne exploateza pre toti in interesulu său, chiaru si prin agenti prusesoi, d'intre cari unulu pote să fia si Dlu de Beust. Daca fratii Magiari n'aru fi surdi la vocea Romaniloru, daca intr'o di Magiarii aru dice: „Romaniloru, Transilvani'a este autonoma, ea se guverneza prin reprezentanti'a adevărata a poporulu său; Romaniloru, in Ungari'a limb'a voastră este respectata ca si a noastră, buna starea voastră

materiale si intelectuale este promovata ca-si a noastră; Romaniloru, noi amu gresitu, candu amu negatu esistinta natiunei voastre in Ungari'a ca factoru asemene indreptatitu cu natiunea noastră; Romaniloru, ve intindemu una mana fratiesca si sincera;“ daca fratii Magiari aru vorbi odata asiè, atunci nu amu fi una papusia in man'a politici-loru d'in Vien'a, atunci natiunea romana, natiunea magiara etc. aru fi domne preste sortea loru, atunci nu amu fi instrumente in man'a lui Beust. Inse tote sunt inzedaru, Magiarii trebuie inca să se desamegesca; noi dorimu, ca desamagirea să nu fia prè tardia.

Romanii si Graniciarii.

Publicaramu in nrulu trecutu alu „Federatiunii“ articulu Dlu Irányi, intitulatu ca mai susu, si promiseramu a i face câte-va reflecțiuni; implemim promisiunea noastră.

Nu ne mirămu de locu, că Dlu Irányi primese failme rele d'in Transilvani'a si Confiniulu militariu. A-ti semenatu schintei; veti seceră flacare. — Nece afectiunile dusmanose ale Romaniloru fatia cu magiarii, séu resentiuulu si opusetiunea graniciariloru contr'a contopirii loru in Ungari'a nu ne surprindu, ba le considerămu de prè naturale. Magiarii, de candu se afla pre acestu pamentu coloconitu de natiuni diferite, n'au doveditu vre-una-data simpatia sincera, buna vointia séu plane fratia fatia cu Romanii; tendinta loru necurmata a fostu apesarea, surumarea si in fine sterpirea totale a Romaniloru. „Unio trium nationum“, articlii „de extirpatione gentis valachicae“, si alte opere ale malitiei asiatiche in vechime, venatorea crunta d'in 1848 indreptata contr'a elementulu Romanu, si in fine nimicirea autonomiei Ardealulu, usurparea celoru mai sacre drepturi ale unei natiuni: d'a despune liberu de sortea sa si a patriei sale, d'a avè una esistinta propria natiunale, — tote aceste n'au potutu să planteze si să nutresca in sinulu Romaniloru vre-una sferimatura de simpatia pentru magiari, si nu voru potè cuceri nece una-data afectiunile bune, fratiesci ale inimei romane.

Dar' ne mirămu, cum de magiarii si cu ei liberalulu Dlu Irányi nu s'au potutu inea convinge, că influinta, agitatiunea externa n'au avutu si nu are parte, nece câtu este negrulu sub unghia, in miscamintele de natiunalitate ale Romaniloru, — candu aceste miscări si-au descoperitu totu de-un'a isvorele sale, si-le-au doveditu prin lupt'a de esistinta, libertate si independintia in 1848/9 si d'atunci in coce prin organele sale, prin reprezentanti si in dieta si prin diurnalele sale in forulu publicitatii.

Déca magiarii s'au lasatu a fi sedusi prin neinsemneta afirmativa a miscaminteloru natiunali ale nemagiariloru, atribuindu-le onoru ambitiosi interni séu influintei straine, permitia-ni-sé-i intrebămu, ore lupt'a d'in 1848 continuata pana la catastrofa dela Sadov'a, ba si d'atunci in coce, in contr'a nemtiului, fost'a ea oper'a unoru ambitiosi, productulu influintei straine? n'a fostu ore cea mai sincera expresiune a vitalitatiei si aspiratiuniloru natiunii magiare? A negà acést'a aru insemnă a necunosce epoc'a in care traimu, candu consciinta, mandria si gialusi'a natiunale, aspiratiunile natiunali nu mai sunt prerogative ale nemtiului séu ungarului, ci sunt proprietati scumpe ale toturoru poporeloru vide, si represinta totu atâtea factori omni-potenti in sistemulu evneminteloru seclului.

Recunoscemu că dieta ungarésca d'in 1868 au compenitu cu mesur'a Dlu Irányi miscamentulu de natiunalitate si că nu si-au consideratu opera sa in caus'a natiunale de non plus ultra, ba pote au fostu chiaru convinsa despre nimernicia ei. Romanii, o spunemu cu tota franchetia, au consideratu-o si o considera de cea mai nedemna dovéda, că magiarii

lipsiti de totu sentiulu de dreptate, voiescu cu ori ce pretiu a li privă cele mai sacre si nealienabili drepturi de esistinta si natiunalitate.

Dlu Irányi dice, că este gat'a sé asculte de nou dorintiele Romaniloru. Multiamindu-i pentru acésta osebita gratia, cauta să ni exprimemu parerea de reu, că Dsa uită atâtu de iute cuprinsulu proiectulu de lege facutu de deputatii nemagiari in objectulu natiunalitatii, si nu-si aduce aminte de cuprinsulu pronunciamentulu de la Blasiu si alu concluseloru adunării de la Mercurea si Timisior'a. — De almentre aceste se afla nu numai in inimele Romaniloru, ci si puse pre papiru, si Dlu Irányi le pote perlege si studià in totu momentulu.

Ce se atinge de comunitatea intereselor Romaniloru cu ale elementulu magiaru, Romanii au apretiuitu-o totu de un'a Dar' ce să facemu, déca magiarii n'au procesu vre-una-data in conformitate cu prescriese aceastei relatiuni, ba d'in contra au lucratu si luera totu in cóntra loru?

Cu privire la graniciari avemu să asigurămu pre Dlu Irányi, că dupa câtu cunoscemu noi interesele loru, nu temerea de monopolulu tabacului si de scumpetea sării, i face a nu primi de buna yoia contopirea loru in Ungari'a, ci mai multu si dora n'au a i indemnulu naturalu de propri'a cònservare natiunale, gialusi'a pentru interesele loru cele mai vitali, cari in Ungari'a voru fi sacrificati scopulu chimericu de mare natiune magiara, — precum au fostu si sunt gerfite interesele natiuniloru nemagiare d'in celelalte tiere numite ale coronei st. Stefanu. — Una despunere arbitraria a guvernulu d'in Pest'a or' Vien'a séu chiaru a unei-a d'in dietele straine, nu pote să multumésca pre graniciari, precum n'au multumitu, si n'au potutu multumi nece pre Romanii Transilvaniei procederea nedrepta si anti-constituționala a guvernulu si parlamentulu ungarescu, ba au revoltatu pana in adunculu inimei pre toti fiii onesti ai natiunii Romane. Faceti ca fratii graniciari să se alipésca ei insi-si de buna voi'a loru cătra Ungari'a; dar' nu prin constituținea si liberalismulu vostru de pana acum poteti ajunge acést'a. Cu forti'a poteti cuceri inimici, dar' amici neci una-data. Tote faptele d'in trecutu si presinte ale magiariloru sunt, precum am mai spus-o, de natur'a nu d'a atrage ci d'a respinge si indignă pana la extremitate sentiementele si consciinta natiuniloru nemagiare. Respectati dreptulu celu mai scumpu, còmpetintia cea mai naturala a graniciariloru: d'a decide ei insi-si despre sortea loru; si atunci numai sunteti in dreptu a pretinde simpatia loru.

Mai avemu să multiamimu Dlu Irányi pentrucă elu, pana acum uneculu magiaru, recunosce esistinta si importantia cestiunii romane. Seclulu XIX, si caus'a Romaniloru n'a facutu, ce e dreptu, vre-una mare concista prin acésta marturisire a Dlu; dar' totu si, ca una raritate, merita atentiune.

Cum că partitele magiare, inependu de la Patay si pana la Deacu, trateza d'in unulu si acelu-a-si punctu de vedere cestiunea de natiunalitate si osebitu cestiunea romana, am sciutu-o de multu si Dlu Irányi s'a ustenitu d'a geab'a spunendu-ni-o.

Articulu Dlu Irányi inse mai are inea unu punctu, care ne uimesce prin interesentia sa, dându-ni a sci, că ignorantia (dî: malitia) magiariloru si a Dlu Irányi este colosale, Dloru nu cunoscu inca cestiunea romana. E bine, Dlu Irányi este atâtu de bunu, încătu promite a face cestiunii nostre romane onorea d'a o studià: să i multiamimu si pentru acésta gratia, luandu ni permisivnea d'a-i usiurà putientelu sarcin'a ce si-o impune cu atât'a generositate.

In ainte d'a plecà spre a face studiulu cestiunii romane, Dlu Irányi si va inlesni multu problem'a déca va scrută: pentru ce confratii săi, ungarii s'au luptatu si au versatu atâtu-a sange in 1848 in contr'a nemtiului si chiaru in contr'a regelui incoronatu? Pentru ce ungarii

au conspiratu si au urditu comploturi contra tiranicului absolutismu nemtiescu, care spendiurã de la 1849 pana la 1859 ca una crunta sabia damocleana d'asupra existintei elementului magiaru? — Pentru ce ungurii si-iubescu atât de multu limb'a, natiunalitatea, patri'a, libertata si independint'a, înca sunt mai gât'a a mori de câtu a o gerfi i n t r e g i t â t i i statului unitariu austriacu sêu m a r i r i i elementului nemtiescu d'in Austri'a?

Si dupa ce Dlu Irányi si-va fi respunsu la întrebãrile premise, ne vomu permite, chiaru si cu risicul d'a cadè in eroarea repetitiei, a-i spune — pentru easulu candu Dsa n'aru sci sêu aru fi uitatu, cã Romanii transilvani nu si-pretiuescu mai putienu de câtu alte popore limb'a lor cea dulce si scumpa ca insa-si victi'a (cã ce „non tantum pro vitae quantum pro linquae incolumitate certasse videntur“ dîce Bonfiniu), natiunalitatea si patri'a lor cea frumoasa si iubita mai pre susu de tote, apoi libertatea si independint'a lor — scopulu primariu alu toturor poporeloru viue; i-vomu spune — dèca Dsa n'aru vrè a sci, cã aceste elenodie sacre ale Romanului sunt batjocurite, violate si atacate in existint'a lor, prin unu absolutismu, prin unu arbitragiu mai multu sfasatoriu si mai nesuportabilu de câtu absolutismulu nemtiescu; cã-ec este dîresu de unu guvern mascatu cu velulu unui constitutiunismu falsu si eu vapsèl'a unui liberalismu si mai falsu, fiindu sustienutu de unu parlamentu, de una natiune in fine, si sumutiatu cu titlulu chimericu alu integritatii unui mare imperiu magiaru, carui-a Romanulu viu nu i-va gerfi nece una-data debuna voia existint'a, libertatea sa natiunale si autonomi'a patriei sale.

Congresulu de pace.

In numerulu 102 alu diuariului nostru mentiunaramu, cã congresulu de pace s'a deschisu in Lausanne, la 14 septemvre. Puseramu totodata sub ochii cetitoriloru nostri cestiunile mari europene, ce acestu congresu si-dede misiunea de a le desbate. Pentru interesulu ee ni oferu desbaterile de acolo, credemu a face una placere lectoriloru nostri, daca revenim astadi la acela-si obiectu pentru a dà unu scurtu raportu despre s i e d i n t i e l e c o n g r e s u l u i d e p a c e d' i n L a u s a n n e.

Siedint'a prima se tienu in 14. sept. Sal'a erã indesata. Presedintele onorariu Victoru Hugo si presedintele comisiunei locali Eytel ocupara biurulu presidialu. Eytel deschise siedint'a cu urmatoriele cuvinte: „Ne amu adunatu, ca sè realizãmu ide'a cea mai fertile, ca sè întemeiamu ordinea sociale si libertatea. Stindardulu pazei si alu libertatii sè ne acopere pre toti; ve salutulu in numele acestui stindardu. Republic'a Elvetiei are puterea morale de a potè desbate liberu cestiunile arditorie si interesele opuse. Cu tote aceste trebuie sè respectãmu libertatea adversariului nostru. Te salutulu si pre tine (oratorele se intorce cãtra Victoru Hugo), capu celebru alu cugetatoriloru, care ai redescoperitu atâte a cugete si sentimente frumose, te salutulu!

B a r n i (membru alu comitetului centralu): Resbelulu este una barbaria. Sè creãmu unu adeveratu dreptu internatiunale; acèst'a inse nu se pote intemplã decãtu

atunci candu poporele se voru guvernã pre sine ele inse-si. Asiè dara libertate fia carui poporu! Asta di poporele sunt sclave, ele nu sunt capabili nece chiaru de a se consultã. Pana acum s'a disu: *Si vis pacem, para bellum!* Noi dîcem: *Si vis pacem, para libertatem.* Numai federatiunea pote asigura dreptulu poporeloru, esemplu invederatulu este Elveti'a, unde esistu 22 de statulu diferite in limba si religiune; aceste statulu sunt libere, autonome si pacifice.

Acèst'a trebuie sè se realizeze in tota Europ'a. Insa-si Thiers afirma, cã form'a guvernãrii in viitoru este republic'a. Pacea depinde de la deslegarea cestiunei orientali si polone. Lig'a nu trebuie inse sè se uite nece de miseri'a sociale, cã-ci acèst'a amenintia civilizatiunea; lig'a trebuie sè nesuesca a produce una egalitate cãtu de mare intre omeni. Oratorele provoaca apoi pro comunisti si pre socialisti, sè-si espuna si ci principiile, sè nu se uite inse de drepturile individului; in fine saluta pre Victoru Hugo.

G o e g g: Fiindu acestu a unu congresu internatiunale, trebuie sè dãm dreptulu lor toturor poporeloru. Deci oratorele vorbesce germanesce. In 1866, doue dinastie nemtiesci au aprinsu foculu resbelului civilu in Germani'a, cu tote cã aci nu erã vorb'a de sclavia ca in Americ'a. Una sutu de mii de omeni au trebuitu sè-si puna viet'a in jocu numai pentru interesulu a doue dinastie; Europ'a sentu atunci lips'a de a pune capetu resbelului; dreptu ace'a s'au aflatu omeni, cari avura curagiulu de a întemeiã lig'a de pace. Acèst'a si-tienu prim'a sa adunare in Genev'a; mai multe mii de omeni au convenitu aici, inse toti cu principie si intentiuni deosebite, represintandu diverse idee religiuse si politice, si ei crediura cã, daca voru pronuncia: *P a c e!* — atãt'a va fi destulu. Inse aci trebuie una nesuintia serioasa. — Unu singuru midu-locu esistu pentru acèst'a: resolutiunea libera a poporeloru. Daca Germani'a, Itali'a, Franci'a voru fi libere, poporele nu voru incepe nece-o-data vre-unu resbelu intre sine. Eca, pentru ce este lucrulu de capetenia: Libertatea! Form'a ei este una republica confederativa, ca Elveti'a. Singura libertatea inse nu e destulu; Elveti'a insa-si sente, cã esistu alte scopuri mai sublime decãtu acèst'a, cã-ci, in mani'a libertatii sale, ea patimesce de rele sociale.

Trbuie sè facemu, ca poporulu sè fia liberu atãtu in respectu sociale cãtu si intelectuale; marea massa a poporului nu se mai multimesce cu simpl'a proclamatiune a libertatii, poporulu voiesce amelioratiune materiale si independintia, fãra de aceste-a, libertatea este unu cuventu golu. Noi amu pronunciau degiã in Bern, cã armat'a stabila, soldatesc'a tiraniei, acèsta sugatoria de sange a poporeloru, sè se desfiinteze. Alu doile punctu este separarea baserecei de cãtra statulu. Religiunea este lucru privatu ca iubirea, ea nu are nimicu cu statulu, cu afacerile publice; ba istori'a ni dovedesce chiaru, cã baserec'a a fostu spriginulu tiraniei. Cestiunea sociale s'a tratatu si in Bern; fãra deslegarea ei nu pote existe una libertate durabila, adeverata. Trebuie sè pregatim cursulu mare alu ideoloru. Oratorele enumera apoi punctele programului si promite, cã in un'a d'in siedintiele urmatorie va tratã cestiunea sociale. Elu finesce eschiamandu: Inainte cu curagi si resolutiune, si daca nu se va potè altminte chiaru si cu revolutiunea!

V i c t o r u H u g o: Nu aflu cuvinte pentru a esprime cãtu m'a petrunsu primirea, cu carea fui onoratu. Eu devotezu emotiunea mea congresului, acestei nobile adunãri. Cetatieni! Bine ati facutu, candu v'ati alesu de

locu pentru consultarea Dvoastre acèsta nobile patria a Alpiloru. Ea este mai antãiu libera, apoi sublime. Fãra indoiela, aci, in presint'a acestei nature incantatorice se cuvine, ca omenimea sè-si tienã consultãrile sale mari, intre altele si despre ace'a, ca sè nu mai fia resbelu. Dvoastre o faceti acèst'a, fiti salutati! Una cestiune domineza in acestu congresu. Dupa-ce mi-ati datu deosebit'a onore de a fi presedintele Dvoastre, permiteti-mi, ca sè insemnu acèsta cestiune. Eu o voiu face acèst'a cu putiene cuvinte. Ce voimulu noi toti, cãti ne aflãmu aici? Pacea. Noi voimulu pacea, noi o voimulu cu ardore, noi o voimulu neconditionata, noi o voimulu intre omu si omu, intre poporu si poporu, intre rasa si rasa, intre frate si frate, intre Abele si Cainu; noi voimulu imblandirea ne marginala a patimeloru de ura (Aplause indolungate).

Acèsta pace inse, cum o voimulu noi? O voimulu noi ore cu ori-ce pretiu, cu ori-ce conditiune? Nu. Noi nu o voimulu cu spatele aplecate, cu fruntea umilita. Noi nu voimulu pacea sub despotismu, noi nu voimulu pacea sub bãtiu, noi nu voimulu pacea sub sceptrulu unui guvernulu. (Bravo!) Prim'a conditiune a pazei este roscascigarea libertatii. Pentru acèsta recascigare a libertatii e de lipsa, fãra indoiela, una revolutiune, carea va fi cea d'in urma, si unu resbelu, care va fi celu d'in urma! Atunci tote voru fi terminate. — Pacea, fiindu ea atunci neviolabila, va fi eterna. Atunci-a nu voru fi nece armate, nece regi; trecutul va disparè cu totul! Eca, ce voimulu noi! (Aplause prelungite.) Noi voimulu, ca poporulu sè traesca, sè lucre, sè vonda, sè cumpere, sè se ocupe, sè vorbesca, sè iubesca si sè cugete, inse tote aceste *liberu*; sè aiba scole, cari voru cresce cetatieni, si sè nu fia principi, cari sè faca cartucieri. (Aplause.) Noi voimulu marea republica continentale, noi voimulu Statele-Unite a le Europei si eu finescu cu cuvintele: *Libertatea este scopulu, pac -a este rezultatulu.*

Domn'a G o e g g felicita lig'a pentru recunoscerã drepturiloru femeeloru; prin acèst'a se va întemeiã solidaritatea sociale. Femelele au suplicatu totu de-un'a pentru pace, inse li-s'a disu, cã ele nu intielegu nimicu. Feme'a viitoriului inca va fi amabila, frumoasa, gratiosa, ca totu de-un'a, inse va fi totu-una-data capabila de a cugetã. Daca feme'a se va imparteã in principiile Dvoastre, ea va educã una juime intielecta spirituala. Pentru ce sè aiba copiii una educatiune deosebita? Provoaca pre femele ca sè pertecipe in desbateri si sè nu se tema de tribun'a oratoriloru. In fine chiama atentiunea auditoriloru a supra asociatiuniloru de femele d'in Franci'a si Germani'a, si si-esprime parorea de rou, cã nu esistu una asemene asociatiune internatiunale. (Aplause mari.)

B a r n i propune in numele comitetului centralu si in alu lui Victoru Hugo, ca Eytel sè conduca presidiulu sub decursulu siedintieloru.

L e m o n n i e r (raportoru a supra cestiunei prime) motiveza in unu discursu lungu urmatori'a propunere a comitetului: „Considerandu, cã caus'a permanente a starei de resboiu, in carea se afla Europ'a, se baseza pre lips'a totala a unui institutu de dreptu internatiunale; considerandu, cã prim'a conditiune pentru adoptarea concluseroru unui tribunalu internatiunale in locu de fortia si astuti'a desiarta a resbelului si a diplomatiei este, ca prin voint'a libera si directa a poporeloru sè se alega si sè se infintieze unu tribunalu, carui-a sè-i servesca de norma una lege internatiunale votata liberu de popore; considerandu cã, ori cãtu de mare ar' fi auctoritatea morale a unui tribunalu, pentru esecutarea concluseroru sale

FOISORIA

Despre necesitatea de a ne sudiã istori'a patriei d'in punctu de vedere nationale.

(D'in actele adunãrii gen. a asociat. trans.)

Haec studia literarum adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium ac solatium praebent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. Cicero pro Archia poeta cap. VII. §§. 16 si 17.

I. Pre candu noi, fi ai unei mame comune ai dulceli nostre natiuni d'in diverse anghieri ale patriei ne-amu adunatu aici, ca sè asistãmu la o serbatoru, carea are o deviza atãtu de marètia, adeca promovarea culturai poporului romanu, in toti ramii si factorii de vietã ai acelei-a, mi-amu propusu, ca eu asta ocaziune, cu permissiunea onoratiu adunãrii, sè discurezu si eu asupra unui factoru importantu, care are nobil'a misiune, nu numai de a desceptã si promovã cultur'a nostra in sensu natiunale, ci totu-de-odata de a desceptã, iutri si consolidã sentiulu iubirei de patria si natiune. Spre ajungerea acestui scopu alu meu, mi-voiu luã voia a discerã despre necesitatea imperativa de a ne studiã istori'a patriei nostre d'in punctu de vedere nationale, si apoi spre ilustrarea si dovedirea acestei necesitati, voiu amenti si unele momente

si episoade d'in istori'a patriei, ca sè se vedea, cã d'in sinulu natiunei nostre inca au estu in tote timpurile barbati, cari prin talentele, geniulu si eroismulu lor, au contribuitu in modu insemnatu, la glori'a, prosperitatea, conservarea si aparea acestei patrie.

Atare barbati ocupa unu locu de onore pre paginile istoriei, ei prin urmare merita tota consideratiunea d'in partea posteritatii recunoscatorice.

Dar' mi-s'aru potè pune intrebarea, pentru ce sè ne fia atãtu de necesariu studiulu istoriei patriei si inca chiaru d'in punctu de vedere nationale?

Ca sè potu responde mai nimeritu si eu tota demnitatea la o atare intrebare atãtu de momentosa, mi-voiu luã voia a me folosi de cuventele unui ilustru filohistoricu maghiaru (conte Mikó), carele in o disertatiune a sa pre la 1865, astfelu vorbiã cãtra natiunea sa: „Noi trebuie sè muncim, ca natiunea nostra sè aiba vietã, trebuie sè invetiãmu, ca sè potemu dà pieptu in lupta cu timpurile, trebuie sè invetiãmu mai vertosu trecutul si istoriele patriei nostre. Istori'a fia-carei epoce e unu testamentu, pre carele fii faptuitori si petrunsi de detorintiele loru lu-lasa urmasiloru.“

„D'in sum'a acestoru testamente se gatesce apoi testamentulu celu mare si generale, pre carele geniulu creatoru lu-compune d'in fragmentele de documente si evinamente, adunate d'in multi seculi, pentru ca sè fia de invetiatura, de oglinda, de firulu Ariadnei pentru seculi viitori, si pentru ca natiunea sè-si pregãtesca immortalitatea in faptele sale.“

Intru adeveru istori'a nationale e insa-si esistenti'a nostra nationale, candu incèta istori'a, natiunea e perduta,

cand d'in contra istori'a curge cu lustru si putere, natiunea reinviua; deci natiunea, carea nu se scie pretini pre sine, patri'a, locuint'a si istori'a sa, dupa modest'a-mi opiniune nu pote sè aiba viitoru. Un'a d'in fontanele principali ale vietiei nationale este dar' memori'a timpurilor trecute, carea o pastreza istori'a. O natiune nu pote fãra de condamnarea propria sè uite si sè-si renege trecutul, cã-ci trecutul e bas'a viitoriului, si dèca sementi'a aruncata in trecutu a fostu buna, o sperare, cã va produce fructe frumose, va produce unu viitoru suridietoru si fericitu.

Dorere, cã romaniloru nu li-s'a datu totu-de-un'a de cãtra istoricii patriei, intielegu celi neromani, acelu locu in istori'a patriei, care l'aru fi meritatu dupa meritulu fapteloru sale; si dèca istoricii straini neromani ici colu facu in opurile loru mentiune si despre romani, acèst'a o facu numai cum amu dîca, ca in treacatu, si nu de aceea o facu, ca sè-i prezenteze pre romani inaintea lumii culte, in imaginile si caracterele cele adeverate, in lustrulu de splendore, dupa cum ar' fi meritatu, ci o facu mai alesu de aceea, ca sè-i prezenteze in nu sciu ce coloru schimosite, negre, umbrose, sè lu dîcu feridabile. Spre doveda voiu amenti aici numai pre unu istoricu d'in patria cu numele Eder „in Observationes criticae ad historiam Transilvaniae“ data de Felmer, dar' nu voiu sè citezu aici acele cuvente ale istoricului, relative la romani (valachi), cã-ci acele suntu caracterisatorice, de o epoca nefericita pentru umanitate, de o epoca a obscurantismului, ogoismului si arbitriului d'in evulu mediu; cine va avè voia ale celi, le pote aflã usioru intre altele si in observatiunile critice ale lui Eder la istori'a Transilvaniei de M. Felmer la

este totu-si de lipsa una putere coactiva; considerandu, ca acesta putere morale numai asiè ar' potè avè una existinta legale, daca ar' fi infintata, regulata si condusa prin vointa directa a poporeloru; considerandu, ca cele trei institute: *legea, internatiunale, tribunalulu internatiunale*, care aplica legea, si *puterea*, carea executa conclusele tribunalului, constituiesc la olalta unu guvern, congresulu enuncia: 1-o, ca confederatiunea poporeloru sub numele de „Statele-Unite d'in Europ'a“ este singurul mediu-locu pentru stabilirea pazei europene; 2-o, ca form'a de guvernare a acestei Uniuni trebuie sè fia federativa si republicana, adca sè fia basata pre principiulu suveranitatii poporeloru si autonomi'a si independintia fia carui membru alu federatiunei sè fia respectate; 3-o, ca organizatiunea acestui guvern sè fia perfectibile; 4-o, ca confederatiunea europèna sè garanteze fia-càrui poporu d'in cari este compusa: a) suveranitatea si autonomi'a; b) libertatea individuale; c) dreptulu de votare; d) libertatea pressei; e) libertatea reuniunei si a adunàrilor; f) libertatea consciintei; g) libertatea lucrului fàra esplotatiune; h) responsabilitatea reale si individuale a fia-càrui membru alu puterei executive; 5-o, ca nece unu poporu nu pote sè fia admisu in confederatiunea europèna pana ce nu posiede in deplinu: a) sufragiulu universalu; b) dreptulu de a votà si a denegà contributiunea; c) dreptulu de rebelu'si de pace; d) dreptulu de a inchià si a confirmà tratate politice si comerciale; e) dreptulu de a-si perfectiunà elu insu-si constitutiunea.“

Pentru a dovedii, ca tote aceste sunt realizabile, Lemonnier aduce de exemplu Elveti'a.

G o e g g propune apoi ca lig'a sè tramita salutàrile sale la festivitatea data in onorea lui Humboldt la Berlinu. Se primesce cu aplause.

Ludovicu S i m o n face una privire, d'in punctulu de vedere alu federatiunii, preste Europ'a. Dice ca Franci'a este unita, ca federatiunea in Prussi'a este numai aparinte, ca-ce poporele n'au fostu intrebate. Dice ca Austri'a se basèza pre una federatiune, carea nu este dezvoltata inca cu destula libertate. Germani'a de la mèdia-di este libera; aci se pote realizà federatiunea. Itali'a, Poloni'a, Boemi'a si Russi'a nu potu veni in consideratiune de càtu in tempulu celu mai independentu.

Gustavu C h a n d e y declara d'in partea franceziloru, ca ei nu potu fi multumiti cu una responsabilitate ministeriale atàtu de putiena precum e asta-di.

Siedintia se inchia la 6^{3/4} ore.

(Va urmà).

Fagarasiu, 16 sept. 1869.

Onorabile Redactiune a „Federatiunei“!

Luni in 13 ale acestei lune avù locu solemn'a inaugurare a scolei capitale romane gr. res. d'in Fagarasiu si introducerea invetiatorului si directorului nou alesu Ionu Dim'a P e t r a s c u.

Ceremoni'a acèst'a se incepù cu santire apei prin protopopulu si parocu locale, onor parente Petru P o p e s c u cu asestintia capelanului dedata si invetiatoriu Basiliu L e i c u, la care astètera onorabilulu Domnu Vicariu Ionu A n t o n e l i si Onor. Dni capetanulu supremu districtuale Ladislau T a m a s i u si Ionu B r a n u de Lemeny cap. pensiunatu, cu mai tota inteligintia romana d'in locu si pucinii scolari ce s'au adunatu.

Dupa oficiulu divin Parintele protopopu mai inainte tienù una cuventare ocazionale aretandu si

pag. 96, 98 s. a. La tota intempleria, cine fiindu necunoscutu mai deaprope cu impregiuràrile acestei patrie, si mai alesu cu relatiunile romaniloru, va ceti atari pasagie cu totulu negre si schimosite, va cugetà, ca acesti bieti de romani, cine scie ce feliu de gente barbara voru fi fostu, cine scie ce feliu de hotentoti, sèu Ddieu mai scie ce feliu. Cum disei, altii adeseori vedu in istoria numai pete negre pentru romani, dar' pàrtile cele bune, luminoase, lucide, le trecu cu vederea, sèu mai bine se facu a nu le nici diari, macaru ca printr'o sita dèsa, necum ale vedè in adeverat'a loru lumina si splendore ca si candu romanii o progenia atàtu de nobile si descendentii unui poporu atàtu de bravu, in decursulu timpuriloru, n'aru fi avutu de locu d'in sinulu loru, barbati, cari fecera època in istoria si cari prin servitiile, geniulu si faptele loru si-procurara merite nemuritorie nu numai in interesulu aperàrei si conservàrii patriei, ci chiaru si in interesulu culturale si civilisatiunei; ba, inca unii istorici neromani ca sè ne despoie si de acesti luceferi iviti pre orisonulu istoriei nostre nationale, mi-ti-i imbraca in costume straine, mi-ti-i deformeza, ca asiè apoi in interesulu egoismului loru, si in contr'a adeverului probatu istoricu, sè le pota denegà originea, descendentia si nationalitatea. Unu atare exemplu intre altii avemu chiaru cu Ioane Corvinu Huniadi) Èca dar' totu atate motive destulu de ponderose, care ne dovedescu necesitatea studiului istoriei nationale!

Dèca nu vomu studià cu temeiu istori'a, nu vomu scl, ca noi romanii pre langa suferintie istorice mai avemu si merite istorice, trecutulu istoricu, si pre bas'a acestorua, chiaru si drepturi istorice; ca-ci strabunii nostri,

bucuri'a, descriendu ostenelele avute si multiamindu straduitoriloru ce au luat parte la infintarea acestei scole. Urmà apoi una cuventare d'in partea Dlui vice-capitanu districtuale ca curatore alu scolei, Ionu Codru Dragusianulu, si in urma una disertatiune a dlui directoru I. D. Petrascu, care se priimira cu viua satisfactiune.

Fiindu-cà onora il'a Redactiune in Nr. 1 si 55 d'in anulu curinte au binevoitu a publicà colecte pentru acèsta scola, o rogu, sè binevoiesca a insirà in colonele diariului sèu si alaturatele doue cuventari si apoi i-voiu impartesi si disertatiunea invetiatorului spre acelu-a-si scopu.

I o a n o v i c i u
v. not.

Cuventulu tienutu de vice-capitanulu districtului tierci Fagarasiului Ionu Codru Dragusianulu in siedintia sinodului I u protopresbiteriale greco-orientale alu Fagarasiului in 13.1. iuliu 1869.

Reverendisime Parinte Protopope,
Venerabile Sinodu si Onorati Representanti!

Sè-mi fia iertatu unu micu cuventu, care de si n'ar' fi pote tocmai la locu, de securu nu va stricà nemica in acèsta prè onorabile adunare.

Salustiu Crispu, unu scrietoriu romanu anticu, dice despre marirea umana camu aceste-a: Fiintia omului e dupla, compusa adca d'in corpu si d'in spiretu.

In respectulu d'antàiu fiintia nostra ne e comune cu a altoru animale, in celu d'alu doile ne asemenàmu dieiloru. Totu ce facemu pentru viètia materiale trecuturiu este ca si d'ins'a, èra ce facemu pentru cea spirituale dureza in eternetate, ca-ce spiretulu e immortale.

D'in acèst'a urmèza cà, viètia fiindu-ne scurta si marginita, detori'a nostra este, sè-ne nisuiemu prin fapte memorabili a ni-o lungi departe preste termini, adca a ne perpetui memori'a càtu se pote mai multu, ca prin actele ce ne voru supra-vietii, si cea mai tardia posteritate inca sè ajunga la cunoscintia existenciei nostre de multu încetata.

Acèsta masima o au urmatu d'in tempuri tote celebritàtile societatii umane, si natiunile, ce stau asta-di in fruntea civilisatiunii, prin barbati geniali si in adeveru devotati, ce au produsu in numeru copiosu, s'au aventatu la rangulu ce ele tienu in lume.

Nu potemu dice, cumcà singurateci individi si d'in natiunea nostra romana n'aru fi facutu lucruri destulu de mari si nu s'aru fi ilustratu pre campulu intelectualu, dara cà natiunea, poporulu nostru de multe secle subjugatu, apesatu si decadiutu in mai tote pàrtile unde se afla, pana in tempurile moderne, nu s'au potutu redicà la o splendore natiunale, ci au dusu o viètia in genere mai numai materiale, au vegetatu in sensulu celu latu alu cuventului si in proportiunea numerului sèu si a estensiunei teritoriului ce cuprinde pre faci'a globului; acte memorabili au produsu forte pucine, èra ce au produsu inca lumii i-e pucinu sèu nice de càtu cunoscutu.

De eurendu spiretulu tempului ne au desceptatu si pre noi, asiè d'èundu de odata, d'in letargia, ca d'intru unu somnu, si orientandu-ne in lumea civilisata, contemplaramu noiènnulu, unde jacusemu confundati, precum si desièrtulu ce ne stà inainte, ca sè-lu percurgemu spre a ajunge, nu in prim'a linia, unde altii in pusetiune mai ferice ca a nostra, a romaniloru, ne au intrecutu, (ca-ce progrosulu e universale si cei d'in frunte se impingu pu-

nu numai au participatu la tote calamitàtile si nefericirile venite in decursulu seculiloru asuprà acestei patrie, ci ei in tocmà ca fiii altoru natiuni conlocutorie, s'au destinsu si pre campurile de gloria, pre campurile de lupta pentru patria. Spre doveda voiu amenti numai unu casu speciale si anume: despre memorabila lupta d'in 1479 de pre campulu panei intre Orastia si Sabesiu; nu se pote deci negà, cà meritulu victoriei reportatu pre campulu panei in parte considerabile, trebuie sè se ascrie si romaniloru; sortea acestei batalie, cum scimu d'in istoria, se decise in favorea conservàrii si gloriei patriei nostre, numai prin intrevenirea ostei romane banatiane comandata de unu beliduce romanu Pavelu Chinezu.

Deci dar' si dupa cele premise pana aici crediu, cà avemu destule motive importante, spre a ne studià cu tota caldur'a, cu totu zelulu istori'a patriei, a acestui pamentu natalu, carele ascunde in sinulu sèu osamentele strabuniloru nostri dela colonizarea loru pana in dillele nostre, cà-ci tota bucat'a, totu anghiuletulu d'in acestu pamentu alu patriei, e plinu de suveniru istorice, pre càtu de triste, pre atàtu si de maretie si gloriose.

II. Spre ilustrarea temei mele cu indulgentia onor. adunàrii mi-voiu luà voia, pre bas'a istoriei, a insirà aici pre scurtu faptele si numele, numai ale unor-a d'intr'aceli barbati esiti d'in sinulu natiunei nostre, cari au binemeritatu de patria si natiune, si inca si aceea o voiu face numai pre unu restimpu scurtu, si adica cam dela an. 1176 pana la anulu 1457, adica pana la mortea eroului Ioane Corvinu. Pre la an. 1176 regele Ungariei Bela III. ajutà cu trupe auxiliare pre imperatulu bizantinu Manuèlu, la o espeditiune intreprinsa in contr'a turciloru

in Asia mica, la acèsta espeditiune luara parte si Transilvanii sub voivodulu de pre atunci Leostachiu. Cu ocaziunea acestei espeditiuni imperatulu bizantinu Manuèlu devenindu in pericolulu vietiei, numai prin eroismulu a doi romani bravi, si-a potutu mantui viètia. Acesti romani furu Lobu si Tom'a d'in Dobàc'a, cari in semnu de remuneratiune pentru servitiile si bravurele lor, fure donati d'in partea regelui Ungariei Bela, cu posesiunea a 9 sate in comitatulu Dobàcei. Unulu d'in acesti romani, anume Lobu, fu urditiuriulu unei familie nobile romane, a Vascesiloru de la Tiaga, unu satu in comitatulu Dobacei. (Vedi Fejér codex dipl. c. I.) De pre tempulu regelui Ungariei Ludovicu celu mare istori'a ne pastrèza numele altoru barbati romani, meritati prin servitie si virtuti belice. Asiè cetimu, cà in an. 1360 Dragosiu, fiulu lui Giula, pentru servitiile si meritele sale belice fu donatu cu posesiunea a 6 sate in Maramuresiu cu dreptu de ereditate pentru sine, pentru fiii si toti descendentii sèi. Pre la an. 1365 altu romanu Balcu, voivodulu d'in Marmati'a, si fiulu lui Sasu d'in Moldavi'a, totu pentru meritele sale belice, fu donatu èra-si cu posesiunea a câte-va sate in Marmati'a cu dreptu ereditariu pentru fiii si fratii sèi, anume: Dragu, Dragomiru si Stefanu, cum si pentru descendentii acestorua. D'in acèsta familia nobile se naseu apoi unu siru de barbati romani, cari se destinsera prin multe fapte stralucite si cari prin meritele sale se inaltasera pana la cele mai inalte demnitati in regatulu Ungariei.

(Va urmà).

intemperanția în beuturi spirituoase. Acestea împreună cu datele de mine în anul 1864 sub titlul „Regulamente pentru vatași și decurii” prelucrate după statutele comunității saxonice ale fraternității și vecinătăților, cari produc multă bine la colocuitorii națiunii, la care înse locuitorii acestui district, până acum n-au reflectat, pot să fie lipsă indemnului, și rogu pre preonoratilor membri a o consideră în cătu-va deca i-merita atențiunea.

De unu vitiu multu mai perniciosu, c a r a c t e r i u v a c i l a n t e s e u mai bine lipsa de caracteriu, patimescu romanii asemenea, și nu me sfiescu a dice, cu pucine excepțiuni, mai alesu romanii întieleginti, adeca romanii culti și civilesati.

Este o trista aparentia. Ea se radecineza nu numai în datona, ci mai alesu în indigintia, dara nimica nu i-pote servi de scusa.

Aceste rele trebuie sterpite, poporul trebuie mantuitu.

Si cine e chiamatu la acést'a? Noi și alții ca noi, fia-care în sfer'a sa.

Deci să cugetăm la detorintia, Domnii mei, să mi-scăm după poteri și să ni o împlinim!

Reverendisime Parinte
și Preonorata Adunare!

Dupa ce credu a fi aretatu cu aceste-a în cătu-va starea noastră actuala, amintescu de nou, că noi suntem chiamati mai înainte de tôte să folosim calețile poporului nostru prin a da instructiune și educatiune mai solida tinerimei și să-i coregem defectele preste totu cu mesurte, ce s'au încercatu și efectuitu cu succes și la alte popora.

Apoi asie să-lu incamenăm cu incetulu înse securu spre unu viitoriu mai bunu, decâtu pusetiunea în care s'au aflatu și în care stă până astă-di.

De la întemeierea creștinismului înca sant'a noastră beserica s'au bucuratu de o institutiune pretioasă și binefacatoria care în decursulu timpurilor de barbaria și de persecutiune ce e dreptu, i-s'au îngustatu, i-s'au delaturatu, ba i-s'au și denegatu; dara acuma în timpurile moderne, charu Domnului! nu numai de nou i-s'au recunoscutu, ci i s'au și restituitu pre deplinu prin in regimu.

Acést'a institutiune pretioasă este sinodalitatea. Sinodele noastre sunt astu-felii compuse, încātu ele represinta interesele cele adeverate ale totoruru membrilor societății creștine, nu numai ale unei caste. Ele sunt corporatiuni legale religioasă, și instructiunea publica fiindu atributu alu autonomiei religioasă, recunoscuta de statu prin lege, apoi de la d'insele se ascépta și înaintarea institutiunii populare, ca pre venitoriu poporul să nu mai vegeteze, ca până acuma, ci să înfloréscă și să fructifice.

Ne amu adunatu acuma de repetite ori, amu luat sarcin'a lucrării pentru dotatiunea școlorului noastre, și astă-di rezultatele ostelorului noastre ca delegati ai venerabilei sinodu se voru asterne spre luare la cunoscintia și punere în activitate.

Dara, Preonorata Adunare!

de-si s'au facutu ce-va spre emendarea cauzei școlare și în regimu ne-au rateficatu actele dotatiunali respective spre remunerarea invetitorilor pentru singuratecele comunități, remane înca să îngrigim de a pune opulii corun'a.

Fagarasiulu, acést'a urbe de origine romana în patri'a lui Negru Voda, acestu locu, acestu pamentu clasicu romanu are școl'a mai amarita, ca satele vecine.

Aici, Domnilor, e locu pentru o școl'a capetale centrale.

Acést'a să o facemu, Domnilor, să ne creamu unu monumentu neperitoriu, ca să fimu pomeniti în secle.

Eu spre acést'a purure amu indemnatu și amu și lucratu; totu pentru acést'a indemn și astă-di și me oferescu a asudă cu întreprinderea unei colecte la fratii nostri d'in Romania, unde amu cunoscuti, multi barbati generosi, spre ce scopu nu-mi veti denegă una plenipotentia.

În cătu despre combaterea altui vitiu susu amentitu de care patemesce poporul nostru, spre acést'a înca se cade ca întieleginti'a noastră să ide înitiativ'a, și precandu pre de o parte se nisuesce a înfintiă școl'e pentru cultivarea tinerimei, pre de alta parte să se adopere a înfrenă patim'a pernicioasă la cei maturi, prin favorirea intruducerei și înfintiării de reuniuni libere de temperantia, adeca de înfrenarea de la beuturi spirituoase în sensu strinsu — de vinu arsu.

Asemeni reuniuni s'aru potè înfintiă în fia-care comunitate, înse de-o-cam-data ajunge să facemu începutulu în unele d'in comuni, unde se află mai multa întielegintia și în mediulu fia-carui protopresbiteriatu câte una reuniune capetale, cu cari cele-lalte aru sta în relatiune. Prin asemeni initiative luate de corporatiunea noastră nesmintitu s'aru face mare servitiu moralității publice.

Aceste-a aru fi mesurte apte de a consolidă caracteriulu poporului, și cunoscutu e, Domnii mei, că caracteriulu e barometrulu, ce aréta gradulu de demnitate atâtu la individuu, câtu și la națiune.

În cătu despre alte îmbunătățiri sociale mi-leu voi'a da recomandă și onorabilei adunări sinodali brosiuric'a

data de mine în anul 1864 sub titlul „Regulamente pentru vatași și decurii” prelucrate după statutele comunității saxonice ale fraternității și vecinătăților, cari produc multă bine la colocuitorii națiunii, la care înse locuitorii acestui district, până acum n-au reflectat, pot să fie lipsă indemnului, și rogu pre preonoratilor membri a o consideră în cătu-va deca i-merita atențiunea.

Ca să nu retienu pre onorat'a adunare de la aface-rile sale, nece să ostenescu pre multu pre singuratecii Domni respresentanti cu disertatiune mai lunga, înca o data d'icu: să ne apucăm cu d'inad'insulu de lucru, că numai prin servitiu ce vomu face societății, vomu da proba, că suntemu petrunsi de d'is'a scriptoriului Salvstiu Crispu; asie vomu potè aspiră, ca posteritatea să ne tiena în adunca memoria! Era eu membrulu venerabilei sinodu, dupa ce amu parcesu de la masim'a unui profanu inchiu cu cuvintele mantuitoariului Isusu despre adeverat'a marire umana: „Cine voiesce să fia mai mare între voi, să fia servu totoruru-a.” Amin.

Romani'a.

Senatulul Romaniei s'au într'unitu în 3. sept. v. pentru a doua ora. Dnulu p r i m u m i n i s t r u ceti mesagiulu, prin care se facu cunoscutu senatului stramutările facute onor-u-a d'in ministri, apoi proiectulu de lege pentru stringerea de unu contingentu de 7200 tineri pentru armat'a. — Dlu N. I o n e s c u anunția mai multe înterpelatiuni. Apoi se procede la alegerea biurului definitiv. Votanti au fostu 41, majoritate absoluta 21. Se alesera: presiedinte D. Ales. P l a g i n o cu 27 voturi; vice-presiedinti: DD. Georgiu Costa Foru cu 40 voturi, Panaitu Casimiru cu 37 v.; secretari: DD. Stef. S. Greceanu cu 33 v., T. Veisa cu 32 v., Cesianu cu 33 v., I. Paladi cu 33 v.; cestori: DD. colon. Locusteanu cu 30 v., col. Rativanu cu 32 v. — Dlu presiedinte dechiara senatulu deplinu constituitu; apoi se procede la împartirea în sectiuni.

În siedinti'a d'in 5 sept. v. punendu se la pertratate votarea contingentului de 7200 feciori, cerutu de guvern, Dlu N. I o n e s c u pledéza contr'a votării. Politic'a noastră esterna — dice Dlu — nu e influentiata de numerulu ostirei permanente; ea n'are trebuintia de cătu să fia animata de spiretulu, care a dictatu resbelulu de Crime'a și tratatulu de Parisu de la 1856. Noi nu potemu avè de cătu una singura politica: politic'a urmata de occidentali și specialmente de Francia. Indată ce vomu face, să fimu priviti, că vremu speculatiuni politice, nu sciu ce aru fi în stare, să ne scape de consecintiele acestei suspectării.

De-si combatu contingentulu — continua d. Ionescu — sum înse pentru organizarea tierci m i l i t a r e s c e, dupa spiritulu nostru și ca Români și ca Romani.

Ostirile permanente de 10 ani până adi n'au facut de cătu să ingreun ze starea comunelor rurale și urbane, care în privinti'a financiarilor, suntu în stare deplorabile. Fiindu în cătu-va garnisone ostiri permanente, nu ganditi ore că ne vomu gasi o data în stare d'a nu mai potè tienne o asemenea armat'a? Nu e vorb'a să ne deprindemu a ne jucă d'a soldatulu, trebuie să avemu în noi insi-ne sentimentele militare.

D. ministru de interne dice că, în privinti'a politicii generale a guvernului, va respunde d-lui Ionescu. Asiu doră ca la noi să se trateze cestiunea politicii esteriore cu ni ai multa precautiune de cătu ori unde și ori care alt'a. Căci chiaru guvernele, care au sute de mii de baionete, suntu forte precaute în politic'a esterna. D. Ionescu are detoria a întrebă pre ministri daru acesti a, ministrii, respundn pre cătu potu si d-loru declara că politic'a ce duc e cea ceruta de d. Ionescu; a tienne positiunea de Statu neutru, politic'a preserisa de tratatulu de la Paris, care cere să avemu o politica romanéscă, era nu straina aperiandu numai interesele nostre nationale; politic'a tratatului de Paris, care ne mai spune că, afara de elu, să avemu și alta garantia adica o fortia propria a noastră. Tratatulu ne dice să avemu armat'a, nu ca să cucerim, ci ca să conservăm ce avemu, ca să înfruntăm ori ce amenintiări și cotropiri, ce aru voi cine-va să ne face.

Dar' o armat'a, care nu se suie de cătu până la 18 mii de omeni, e ore inspaimentatoria? Cându Serbi'a are 10 mii de omeni, ea care are unu millon de locuitori, pentru Romania, cu 5 milioane, este multu 18 mii de armat'a? Întrebe d. Ionescu deca armat'a noastră, cându va fi să se organizeze militiele, va fi suficiinte pentru a le instrui. D-sa credea că d. Ionescu va dice că e micu contingentulu. Adi soldatulu serve pre 3 ani, ér' nu pre 7 ani, deci contingentulu pre fia-care anu trebuie maritu. 22 mii de soldati suntu prevediuti prin lege și noi nu avemu de cătu 18 mii. Contingentulu de 7200 e multu ore, adi candu serviciulu s'a înjumetățitu pentru economie? D. N. Ionescu spune că granicierii suntu suficiinti; dar' granicierii nu se potu transportă ô distantiu mare. La asi a vedutu d lui granicieri, căci lasii suntu aproape de granitia, dar' n'a vedutu în Bucuresci și în Craiova etc. Prin alta parte gard'a nationale a facutu sacrificie. La

Galati tote mahalalele s'au împotrivotu a luă armele . . . e dorerosu a o spune, dar' clasele mici, care pre fie-care di se nutrescu cu lucrulu loru, nu se potu convocă. Armat'a daru nu se pote înlocuî nici cu granicieri nici cu guarda.

Deca armat'a noastră e mare și ingrigesce pre totu, pre tota Europ'a, de ce — înca o data — Serbi'a nu inspaimenta pre nimene? Cu 20 mii omeni adi, cu armele perfectionate, nu e nimicu. Cându poporul totu va fi sub arme, atuncia e ce-va, și deca la noi militiele nu s'au pusu în lucrare până adi, eaus'a e că nu s'a gasitu nimicu preparatu. Acum'a înse consiliile judetiene au datu localulu; arme suntu etc. și chiaru d'ilele astea au incunoscintiatu pre d. ministru de resbelu că potè să încépa treptatu stringerea militielor.

Tier'a noastră s'a asemeluitu cu alte tiere; dorintiele nostre au sporitu, dar' să vedemu deca avutiile nostre suntu corespundietorie. Noi, ministrii, credemu că bogati'a nu s'a desvoltatu; cu drumulu de feru, cu drumurile judetiene și comunale, se voru desvoltă avutiile particulare și atunci se voru cere și mai multe sacrificie. Dar' d'in caus'a lipsei de casarme, să nu luăm tiere armat'a, care trebuie să fie o școl'a, deca nu mai multu; căci soldatulu nu se improviseza; și chiaru deca elu s'aru improvisă, oficiarulu nu se improviseza.

Tier'a noastră are mistiunea d'a aperi în contr'a ori cui Dunarea de josu.

Dupa una discussiune mai lunga, proiectulu se primescu cu 37 bile albe contr'a 1 negru. Se punu în discussiune apoi 22 proiecte de lege pentru tace comunale, și dupa una desbatere scurta se votéza tote tacele cu 31 contr'a 5 voturi. (Estr. d. Rom.)

VARIETATI.

** (Dupa cum scrie diuariulu „Gaulois”) tote suntu gat'a pentru caletori'a imperatesei Eugeni'a. Orasiulu Veneti'a a contratatu unu imprumutu de 6 milioane franci, pentru ca să pota primi cu pomp'a cuvenincioasă pre imperatés'a Franciei. „Liberté” spune, că și la curtea d'in Parisu se ocupa multu de staverirea șeselor caletoriei, care va costă sume enorme; imperatés'a în totu casulu e pentru caletoria, căce se tem, nu cumva să se sentie vatematu Sultanulu, — carele a facutu déjà spese colosali pentru primirea ei.

** (C e c u g e t a p a p a ?) Aceea, că în fiitorulu conciliu toti episcopii se voru supune orbesce totoruru pretensiuniloru papismului, în tote cestiunile mai ponderose politice și sociali. Se insiela înse forte tare Pre S. S. căce dupa scirile cele mai noue, d'in partea episcopiloru germani se pregatesce una opusetiune aspra. Ba dupa unu corespundinte d'in Rom'a alu diuariului „Kreuz Ztg.” se află multi și între episcopii francesi cari voiescu una beserica libera în statu liberu.

Sciri electrice.

Berolinu, sept. 21. „Kreuz Ztg.” de adi spune, că Principele de corona va caletori prin Itali'a și Constantinopole cătra Suez.

Belgradu, 21. sept. Foi'a oficiala publica numele membriloru consiliului de statu și a senatului constituitu de nou; presiedintele acestui-a remase Marinovici. Senatorii noui sunt: Gruici, represent. serbu d'in Constantinopole; Zenici, ministru în despunibilitate; Magasinovici, represent. serbu d'in Bucuresci; Dimitrievici, prefectulu districtului Belgradu; și Schaffariou, arciariulu de statu.

Madridu, 21. sept. Cu ocaziunea sosirii lui Castelarului în Saragossa, s'au facutu demonstratiuni republicane; ordenea înse nu s'au conturbatu.

Parisu, 21. sept. Serisorea parintelui Hyacintu, adresata principalului carmelitiloru în Rom'a dechiara: Considerandu intrigele partitului omnipotente în Rom'a, renuncia la oficiulu său de oratoru alu besericei de Notre Dame, și parasesce claustrulu, pentru că acelu-a i-s'a prefacutu dreptu una închisore. Parintele Hyacintu protesta contr'a dogmelor de Rom'a ér' nu contr'a celoru creștinesci, fiindu că apucaturele dogmelor de Rom'a tindu a produce scisfune între beserica și între societatea moderna. Protesta contr'a denaturării evangeliului, și apeléza la conciliulu ecumenicu, în care este a se cercă remediulu.

Parintele Hyacintu finesce. Deca libertatea conciliului ecumenicu s'aru restringe, pre cum se întempla acést'a cu ocaziunea prelucrărilor, elu va pretinde unu altu conciliu, care să represinte întru adeveru întreaga beserica.

Proprietariu și editoriu: **Alexandru Romanu.**
Redactoru respundietoriu interim.: **Ionu Porutiu.**